

bibliotecarului

Buletin informativ al Bibliotecii Naționale și al Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova

Comemorări

SERVUS, DOMNULE DIRECTOR

(PETRU GANENCO LA 70 DE ANI)

Pe 18 iulie, Petru Ganenco, directorul nostru, ar fi împlinit 70 de ani. Dacă era încă în viață și era director, consemnarea evenimentului ar fi fost una oficială, probabil, cu toate elementele intrate în etichetă, cu toate cuvintele mari, răsunătoare, din rezonanța cărora să rămână și o vibrație pentru receptarea ulterioară, istorică. Dacă era încă în viață, dar fără să fie director, ar fi fost nu o consemnare, ci o ședere împreună, între prieteni, într-o comunicare de la suflet la suflet, fără cuvintele mari, care trec așa cum trece valul. "Ce e val, ca valul trece". Spuneam în eseul consacrat memoriei acestui biblioteconomist, că am cunoscut doi Ganenco: cel din perioada directoratului și cel de după. Cel de al doilea mi-a fost mult mai aproape și nu din cauza reticențelor ce le voi fi avut în sufletul meu față de un oficial, ci pentru că în anii când nu mai era conducător, Ganenco însuși s-a deschis și mi s-a dezvăluit așa cum nici nu intuiam că poate fi. Și abia atunci sufletul meu l-a sesizat cu adevărat ca pe un director, chiar dacă el nu mai era ca atare. Un director perceput nu din obligațiunea loialității, ci dintr-un respect kantian, pentru că, după ce s-a dat la o parte precauțiunea, ori chiar teama de puterea lui administrativă, a ieșit la lumină o altfel de putere – puterea de cercetător, puterea morală, puterea scrierilor sale în care pulsa, cum ar zice el, "vâna cunoașterii". El devenise atunci în ochii mei un director de conștiință, iar

un astfel de director nu e numai pentru perioada cât e valabil ordinul vreunui ministru de a te afla pe post, ci pentru toată viața. Și dacă a devenit și rămâne a fi un astfel de director pentru mine, e mai bine să spun că în duminica aceasta el nu ar fi împlinit, ci împlinește această frumoasă vârstă. Și, înfățișându-mă în fața lui nu cu o "adresă" pompoasă, artificială, ca pe vremurile când îi eram adjunct, ci cu o simplă floare, ori cu un simplu gând, îi spun și acum, ori numai acum: "Servus, domnule director!"

În duminica aceasta, când nu ne mai ești șef, rămânând a ne fi totuși director, nu va fi nimic din falsul și din fățărnicia consemnărilor oficiale de la noi. Și nici din aceea a înmormântărilor, în timpul cărora, aici la noi, falsul e și mai mare (o, ce vorbe duioase spuneau, la căpătâiul tău, cei care te-au persecutat când erai în viață și erai director...). Va fi un grup de prieteni și de ucenici strânși în jurul tău, ori, mai precis, strânși cu tine, căci există în fiecare din noi câte o părticică din ființa ta, păstrată nu doar în memorie, ci și în felul nostru de a fi și de a gândi. Vom încerca să comunicăm suflet de la suflet, în măsura în care sufletele nu ni s-au cătrănit de la realitățile actuale, ori, mai bine, vom încerca să ni le însemințăm cu ajutorul tău...

În duminica aceasta ne vom aminti de ceea ce am făcut împreună, de niște lucruri care au rămas și vor rămâne, iar prin ele tu ești mereu prezent în această Bibliotecă. Biblioteconomiștii vor evoca

felul tău de a căuta o conexiune a istoriei cu știința bibliotecilor, redescoperind și în această zi Ordinea. Managerii vor parcurge în gând felul tău de a concepe un sistem de conducere a unei biblioteci, care în mare măsură, este și felul lor de a înțelege aceste lucruri. Istoricii bibliotecilor, cu excepția celor care sunt animați, în acest sector, nu de adevăr ci de interese, vor panorama împreună cu tine un trecut care, ca într-o viziune bergsoniană, ne este și prezent, duce în brațe prezentul bibliotecilor noastre, care, ca și copilul care a învățat să meargă (o, cum îți mai plăcea și ție să duci copiii noștri în cărcă, la demonstrații), râvnește să zboare pe aripile Internet-ului, pentru a reveni, pentru a se așeza acolo de unde s-a avântat, ca să-și adune puteri noi...

În duminica aceasta ne va aduna nu obligațiunea, nici chiar datoria în sensul acela ideologizat care mai persistă pe la noi. Ne vom aduna pentru că ne e dor de tine. Vom veni, pentru că și ție îți va fi fiind dor de noi și ne aștepți. Îți vom spune ce am mai făcut. Ne vei spune ce ai mai gândit și ce ar trebui să mai facem. Dar nu ca poruncă, nici ca povață, ci ca un gând comun care va trece prin noi toți, ca o suflare. Așa cum se întâmplă în timpul șederilor noastre împreună în ultimii ani ai tăi. Și totuși, sentimentul acela nou ce ni l-ai trezit atunci, ne va face să umplem cupele împreună cu tine și să-ți zicem: "Servus, domnule director!"

Alexe RĂU

IN MEMORIAM

Bibliologul, cercetătorul, istoricul, pedagogul și managerul Petru Ganenco (18 iulie 1934 – 16 noiembrie 1999) a fost comemorat la ședința din iulie a Clubului Biblioteconomiștilor din Moldova. Clubul i-a întrunit pe prietenii de viață, colegii de breaslă care l-au cunoscut și care au activat alături de dlui câteva decenii bune, dar și pe cei mai tineri ce au avut posibilitatea să-l cunoască doar din publicațiile de specialitate și din comunicările de la întrunirile profesionale.

După inaugurarea expoziției "Petru Ganenco la 70 de ani de la naștere" a avut loc simpozionul cu genericul "In memoriam lui Petru Ganenco". Prin comunicările care au fost propuse cei prezenți au rețut cele mai importante momente din viața și activitatea celui care a fost Petru Ganenco, care prin tot ce a făcut a încercat să convingă lumea intelectuală de la noi că bibliologia este o știință importantă, iar biblioteca e un templu al spiritualității umane. "Destinul a vrut ca el să rămână legat

(Continuare în pag. 2)

IN MEMORIAM

pentru toată viața de biblioteconomie Nu a regretat niciodată acest lucru, fiindcă și-a descoperit o adevărată vocație pentru acest domeniu...”, scria actualul director al Bibliotecii Naționale Alexe Rău în prefața celor 2 volume istorice *Scrieri alese* ale lui Petru Ganenco apărute în 2001 după moartea autorului.

Petru Ganenco a făcut mult pentru dezvoltarea teoriei și practicii bibliologiei moldovenești. Și-a adus aportul la formarea sistemului unic de biblioteci din Moldova. O viață întreagă, mai mult de 30 de ani și-a dedicat Petru Ganenco Bibliotecii Naționale a Moldovei, unde a fost repartizat în 1956 după absolvirea Universității de Stat din Moldova, secția de istorie a Facultății Istorico-filologice și de unde își începe activitatea mai întâi ca metodist, apoi la 1 martie 1959 e avansat la postul de bibliotecar principal, peste 7 luni devine șef al serviciului de completare și schimb de cărți - unul dintre cele mai importante și mai complicate servicii ale bibliotecii. În martie 1965, la vârsta de numai 30 de ani devine directorul acestei instituții. Dumnealui i se datorează fondarea colecției de manuscrise și carte rară. A făcut mult pentru dezvoltarea fondului de carte națională și valorificarea lui. Obiect al atenției dumnealui devine cartea de referință și publicațiile științifice.

În 1972 sub egida Bibliotecii Republicane și a directorului ei, Petru Ganenco, este elaborată prima ediție a Programului cumulativ al activității celor mai mari biblioteci din Moldova pentru anii 1971-1976. Bibliotecii i se atribuie noua funcție de Centru coordonator în problemele asistenței de specialitate în conformitate cu “Regulamentul privitor la crearea sistemului unic de asistență de specialitate bibliotecilor din republică”, special elaborat în acest scop și aprobat la ședința colegiului Ministerului Culturii din Moldova în 1973.

A fost autorul proiectului editorial, al culegerii anuale de studii științifice “Biblioteconomia și bibliografia Moldovei”.

S-au dezvoltat relațiile cu bibliotecile lumii. Un eveniment deosebit a avut loc în 1980, când biblioteca a găzduit și organizat conferința internațională a managerilor din domeniul biblioteconomic și a reprezentanților bibliotecilor naționale – centrele metodologice a țărilor din lagărul socialist – privind problemele reorganizării activității bibliotecilor ținând cont de principiile centralizării, la care au participat invitați din Bulgaria, Republica Democrată Germană, Cuba, Polonia, Cehoslovacia. Dl Ganenco a reprezentat bi-

lioteconomia Moldovei la înalte foruri din Polonia, Franța, Iugoslavia. A avut loc și o întrunire la nivel unional la care s-au discutat problemele deservirii oamenilor de la sate.

Biblioteca de Stat a RSS Moldovenești are un rol important în viața culturală și științifică a republicii. Fiind o instituție științifică și informațională, figura centrală în sistemul de biblioteci al Moldovei, care la începutul anilor 80 număra 5 mii de biblioteci. În anul 1982 fondul bibliotecii constituia cca de 4 mln. publicații, printre care erau și colecțiile de carte rară și manuscrise, un număr impunător de publicații autohtone

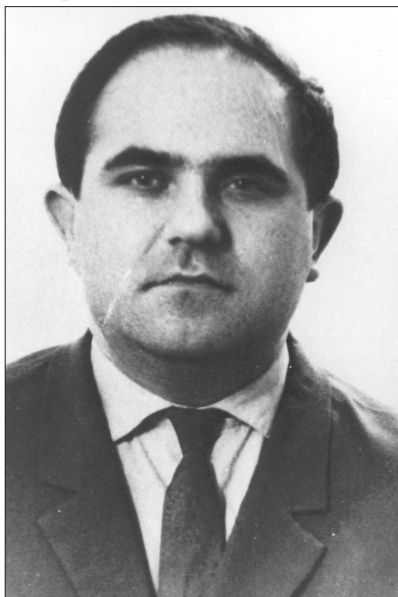
în toate domeniile, carte în 34 de limbi. Colecțiile universale ale bibliotecii sunt solicitate anual de circa 40 mii de beneficiari, care împrumută peste 1,5 mln., de publicații. Biblioteca joacă un rol important în soluționarea problemelor economice a republicii.

Schimbul de carte are loc cu 120 de biblioteci ale lumii și cu instituțiile științifice din 30 de țări, iar împrumutul de publicații a fost utilizat cu 13 biblioteci din 11 state.

În anii 1962-1974 a fost lector prin cumul la secția, apoi la Facultatea Biblioteconomie și Bibliografie. A elaborat conceptul și a predat disciplina “Istoria bibliotecilor”. De 5 ori a fost președintele comisiei pentru susținerea examenelor de stat. Pe parcursul întregii vieți a întreținut relații eficiente cu Facultatea de Biblioteconomie și Bibliografie.

“... Petru Ganenco, indiferent de postul ce-l ocupa, în primul rând se considera istoric, istoric-investigator al bibliologiei naționale”. Ion ȘPAC. A fost printre primii care în

materie de istorie a bibliotecilor avea o gândire sistematică, avea o metodă cu probitate documentară în cercetările sale. A lăsat ca moștenire mai multe lucrări, însemnătatea și valoarea cărora crește odată cu trecerea timpului (monografia *Istoria Bibliotecii Publice din Chișinău, anii 1830-1917* (1966), lucrare în care pentru prima dată în biblioteconomia Moldovei a fost aplicat principiul istorismului; studiile *Istoriografia și unele probleme privind studierea continuă a biblioteconomiei Moldovei de până la începutul secolului X* (1976), *Dezvoltarea scrisului, cărții și biblioteconomiei în Moldova din timpurile străvechi până la jumătatea a doua a secolului XVI* (1977); *Activitatea de bibliotecar a lui Eminescu* (1981) ș.a. Pe masa de scris de la domiciliu au rămas câteva manuscrise: Enciclopedia Bibliotecii Naționale, *Domnitorii din a doua jumătate a sec. XVI și începutul biblioteconomiei românești în Moldova*; *Istoria bibliotecii lui Ion Creangă*.

“...în viața mea s-a produs o mare cotitură: am devenit și am rămas bibliotecar, credincios profesionist care [...] mi-a oferit cele mai mari satisfacții de ordin moral și intelectual”.

Petru GANENCO

Larisa GOLOGAN

STRATEGIA SOVIETICĂ ÎN FORMAREA INTELECTUALITĂȚII

Revista de specialitate „Magazin bibliologic” va publica în unul din numerele viitoare articolul “Strategia sovietică în formarea intelectualității noi a RSSM în anii 1944-1951” de NINA NEGRU.

Autoarea reconstituie, pe baza materialelor de arhivă, scena politică, destul de dramatică, din perioada postbelică, când în Moldova dintre Prut și Nistru s-a promovat rusificarea forțată a populației autohtone.

Deci, reproducem mai jos, câteva fragmente-repere din acest articol, recomandându-vă să-l citiți în întregime în revista de specialitate „Magazin bibliologic”.

(...)

În 1945, după deportările organizate de sovietici în anul de ocupație 1940-1941 și după refugiarea unei părți din populație prin alte județe ale României în 1944, în Basarabia se crease un vid intelectual. Situația de atunci putea fi rezumată prin versul lui Nicolae Dabija: „Aice, în pusta barbară, când focul va fi să se stingă...” Nu întâmplător, organizația patriotică de rezistență „Armata Neagră”, care lupta pentru zădărnicierea colectivizării și a îndoctrinării comuniste a populației, se mai numea și „Haiducii morții”. Membrii ei – țărani din raioanele Cornești, Chișcăreni și Bravicea – au plătit cu viața împotriva fașă de regimul de ocupație.

Puterea sovietică a luat imediat măsuri pentru crearea unei noi „clase” de intelectuali, prin intermediul căreia să poată începe procesul de ideologizare a maselor. Învățătorii au fost prima categorie de intelectuali chemată să împlinească porunca lui Lenin: „Trebuie să ne făurim un material uman prin intermediul căruia să putem conduce” (управлять).

Cele 7 instituții superioare din R.S.S.M. înființate în această perioadă aveau următoarele profiluri: Institutul Pedagogic din Chișinău, Institute pentru pregătirea învățătorilor la Bălți și Tiraspol, Conservatorul, Institutul de Medicină, Universitatea de Stat și Institutul Agricol, ultimele 3 fiind subordonate Ministerelor Sănătății și al Învățământului Superior din U.R.S.S.

(...)

Jumătate dintre cadrele didactice nu cunoșteau limba română, nici graiul moldovenesc. Institutele de învățători din Tiraspol și Bălți erau în aceeași situație în privința nivelului de pregătire al profesorilor (foști învățători în școli medii) și a bibliotecilor, care conțineau câte 20-30 de mii de cărți, de regulă manuale, despre săli de lectură neputându-se încă vorbi.

(...)

În februarie 1946 sosește la Chișinău Ivan Gr. Leonov, cu misiunea de a organiza Universitatea de Stat...

Universitatea s-a instalat tot în clădirile fostelor școli bisericești din oraș: în clădirea fostului Seminar Teologic de pe str. Gogol, colț cu Pirogov (azi Academia Teologică) au fost cazați 100 de studenți. Cu timpul unitatea militară care transformase biserica seminarului în depozit a eliberat-o, cedând-o universității (acolo s-au amenajat prin '75 toate cele necesare pentru ca noi, studenții, să facem exerciții de tragere cu „Kalașnikov” în fostul iconostas). (...)

Se afirma la toate conferințele și congresele de partid din acei ani că instituțiile de învățământ superior înființate de sovietici sunt „pepinieră de cadre naționale”. Realitatea era cu totul alta. În 61 de centre raionale și sate din R.S.S.M. în 1948-1949 funcționau 23 de școli medii numite „moldovenești” și 29 de școli medii cu predare în limba rusă. În localitățile cu populație preponderent bulgară sau găgăuză – Taraclia, Ciadâr-Lunga, Congaz, Comrat – s-au deschis școli medii rusești. În Briceni, Tighina, Vertiujeni, Aneni, Tiraspol, Zgurița, Romanovca – centre raionale pe atunci – nu existau școli medii „moldovenești”. La Orhei, Florești, Slobozia, Târnovo, Cahul, Bălți, Edineț, Leova, Călărași, Chișinău, Dubăsari, Grigoriopol, Glodeni, Soroca funcționau câte două școli: una rusă și una „moldovenească”.

Astfel în anul de învățământ 1947-1948, când instituțiile de învățământ mediu de specialitate și cel superior ale R.S.S.M. aveau un număr de 10.070 de studenți, doar 3.630 erau moldoveni. Secretarul C.C. al P.C.M. N. Covali, vorbind despre opera de culturalizare din anii postbelici, afirma la 2.02.1949 că în instituțiile de învățământ superior învață 3.950 de studenți, dintre care 700 moldoveni.

Z. A. Fediko și N. B. Petrovskaia, în cartea “Intelighenția M.S.S.R. (1940-1945)”, afirmă că în 1948 „Korenaia naționalinosti” (naționalitatea autohtonă) alcătuiă doar 18% din totalul studenților din R.S.S.M., cifra mărindu-se doar până la 26,9% în 1950, când se raporta că 57,3% dintre studenți sunt de gen feminin și că majoritatea zdrobitoare provine din mediul urban. Aceeași sursă ne informează că celelalte republici n-au pregetat să-i „furnizeze” Moldovei candidați de 20 de naționalități, care căzuseră la examenele de admitere în alte instituții de învățământ din U.R.S.S. (...)

Întrucât trimiterea ministerului unional (направление) era suficientă, alogenii nu au avut nevoie uneori nici de acte de absolvire a școlii medii. Documentele arată că primul rector al Universității de Stat, I. G. Leonov a comis această „indulgență” cu vreo 40 de persoane.

(...)

Acum ne putem explica venirea masivă, dirijată și nu spontană, a tineretului din Rusia, Ucraina și alte republici „surori” la studii superioare în R.S.S. Moldova.

A existat și o strategie a carierelor intelectuale, în conformitate cu resentimentele leniniste față de „cultura burgheză”. Astfel noua clasă de intelectuali, de fapt o caricatură a intelectualității autentice, nu admitea în sânul ei cele mai vechi categorii de intelectuali – preoții, nobilii, militarii, – considerându-i reacționari. În cartea scrisă de Z. A. Fediko și N. B. Petrovskaia sunt enumerate categoriile de intelectuali crescute în „pepiniera de cadre” sovietice: cei din producție, medicii, artiștii, pedagogii, oamenii de știință, intelectualii din sfera de iluminare culturală (șefi de club, bibliotecari, muzeografi), cei din sfera administrației.

În scopul reeducării categoriilor de intelectuali rămași de la regimul burghez au fost organizate congrese

și conferințe raionale cu agende încărcate în vederea spălării creierilor... În arhive se păstrează stenogramele unor lungi ședințe de constatare a plagiatului unor compozitori moldoveni (E.Coca, Ș.Neaga, D.Gherșfeld, C.Zlatov, Gh.Borș), care „poluau” repertoriul corurilor din Basarabia cu cântece românești, prelucrate după T. Brediceanu, D.Chiriac, C. Baci și alți compozitori din România. În scopul deromânizării învățământului muzical, se preconiza pregătirea tineretului pentru Conservator în noile școli muzicale înființate la Chișinău, Tiraspol și Bender.

La 1 decembrie 1947, Conservatorul avea 159 de studenți, dintre care 55 ruși, 52 evrei, 20 moldoveni, 16 ucraineni și 6 de alte naționalități ...

Consecința politicii de cadre a C.C. al P.C.(b)M. în această perioadă a fost izbucnirea conflictelor în colectivele respectivelor instituții. Astfel directorul Institutului pentru pregătirea învățătorilor din Bălți, G. A. Taratin, semnalează C.C.-ului manifestări de naționalism local încurajate de adjunctul său, Cristea, care-i întreba pe tinerii studenți sau absolvenți ai Institutului pedagogic din Chișinău trimiși să predea la Institutul din Bălți: „Ce căutați voi, rușilor în Moldova?”...

Cum se obișnuia, ziarele „Moldova Socialistă” și „Tineretul Moldovei” publicau articole defăimătoare la adresa persoanelor sau instituțiilor care intrau în atenția C.C.-ului... Cel mai mare păcat era considerat însă „obiectivismul, apolitismul, inactivitatea în domeniul politizării studenților și preferința pentru disciplinele ori subiectele de discuție, care au tangență cu metafizica”.

Decanul Facultății de Istorie și Filologie A. Simonov, și suplinitorul lui, Pustiannikova, cereau de la lectorul superior (старший преподаватель) L. Șteiman mai multă agresivitate politică și mai puține citate...

...Examenul de literatură moldovenească s-a susținut în baza a 13 bilete și totuși nimeni nu a știut măcar o poezie în limba moldovenească, studenții filologi fiind învățați să repovestească operele prozatorilor sovietici ruși...

Conform informației găsite în dosarul 188, inv. 7, tinerii din Moldova au urmat trasee previzibile în formarea lor intelectuală: N. G. Corlăteanu și I. D. Ceban și-au ales profesori și lingviști din Ucraina – L. A. Bulakovskii de la Academia de Științe și I. C. Beloded – pentru a-și definitiva pregătirea tezelor de doctorat. F. A. Grecul și E. M. Russev au fost pregătiți de dr. în istorie Cerep de la Moscova. Tot la Moscova, în cadrul Institutului de Lingvistică și Civilizația Scrisului la Popoarele U.R.S.S., și-au pregătit și susținut tezele de doctorat I. Varticean, F. I. Cojuhari și Ion Mocreac, ultimul fiind unul dintre primii doctori în filologie din R.S.S.M. și mai târziu decan al Facultății de Filologie al Universității de Stat din Chișinău (1967-1975). (...)

Timofei Crăciun a făcut studii aprofundate în pedagogia lui Macarenko la Kiev, iar P. I. Crăciun a studiat botanica la Harkov.

Matematicianul V. Andronachevici este pregătit la Universitatea din Moscova, ca și I. C. Parno și I. E. Volkov, iar A. N. Glivici – la Kiev. ...

a) În Universitatea de Stat: din 130 de profesori doar 18 erau moldoveni, iar din 13 aspiranți – doar 6 moldoveni.

b) La Institutul de Medicină: din 128 de profesori – 8 moldoveni, nici un aspirant moldovean din cei 6.

c) La Institutul Pedagogic: din 99 de profesori – 30 moldoveni, din 16 aspiranți – 12 moldoveni.

(...)

Șeful catedrei de matematică, Gleizer Gherș, candidat în științe, cu studii făcute la Viena, Padova și Roma, urma să fie destituit pe motiv că nu inspira încredere din punct de vedere politic, în timp ce colegul său Abram Șterental, deși absolvise facultăți în Iași și Viena inspira mai multă încredere, ca și cei doi profesori copți la Institutul Pedagogic din Tiraspol. Și Alex Glivici, absolvent al Universității din Cluj „nu corespundea”. De ce? Nu se precizează.

(...).

Expoziții

EXLIBRISUL LUI VALERIU HERȚA

La 9 iunie, 2004, în cadrul Salonului de Artă al Bibliotecii Naționale a fost inaugurată expoziția personală a plasticianului Valeriu Herța.

Numele lui Valeriu Herța a depășit hotarele Republicii Moldova, fiind unul dintre artiștii plastici din Basarabia înregistrat în Catalogul Internațional al Creatorilor de Artă, editat în 1995 la New York, Bardonina, SUA. Valeriu Herța este unul din puținii artiști plastici din Moldova care promovează Exlibrisul, un gen aparte al gravurii de format mic (semn de carte, marcă de proprietate aplicată pe carte). Exlibrisul lui Valeriu Herța a fost inclus în Enciclopedia Mondială a Creatorilor de Exlibris, care apare în Portugalia. Coperta volumului 24 al acestei ediții a fost ilustrat cu Exlibrisul plasticianului basarabean.

La expoziția inaugurată recent la Biblioteca Națională plasticianul Valeriu Herța a oferit publicului o colecție nouă de circa 40 de picturi și lucrări grafice (aceasta fiind a doua expoziție în cadrul Salonului de Artă).

La vernisaj au luat cuvântul Alexei Rău, directorul general al BNRM, Vasile Malanețchi, redactor-șef al publicației seriale „Atelier”, Alexandru Ermurache, director artistic, Mihai Cimpoi, președintele Uniunii Scriitorilor, Anatol Rurac, președintele Uniunii Artiștilor Plastici, Tudor Braga, director al Centrului Expozițional „C. Brâncuș”.

Toți au vorbit despre pictură, linii, culori prin care autorul și-a exprimat starea sufletească.

Creația lui Valeriu Herța a fost documentată și de Serviciul „Moldavistica” al BNRM în almanahul „Imagina Republicii Moldova în străinătate”. În anul 1998 a apărut o bibliografie „Valeriu Herța”, elaborată de Biblioteca Publică din Hâncești. Pe atunci Valeriu Herța deținea funcția de director al școlii de arte plastice din Hâncești.

Svetlana MIRON,
șef Serviciu „Colecție de Arte și Hărți”

Ce este ABIDOB ?

ABIDOB, înființată în octombrie 1997, este o organizație profesională având drept scop apărarea statutului profesional al bibliotecarilor și documentariștilor, interesați de problemele bibliologiei, biblioteconomiei, informării, documentării și nu în ultimul rând de apărare a rolului deținut de bibliotecă în cadrul comunității.

Obiectivele ABIDOB

Obiectivele de bază ale ABIDOB sunt:

- apărarea și promovarea intereselor bibliotecarilor și documentariștilor, precum și dezvoltarea unei activități menite să ne facă tot mai cunoscuți pe plan național și internațional;

- formarea și perfecționarea profesională prin diverse tipuri de activități, colaborarea cu colectivele de redactare a programelor didactice, schimburi de experiență între membrii asociației incluzând în activitate și filialele instituției;

- stabilirea de relații cu asociații similare naționale și internaționale (ABIR; INFODOCROM; ABBPR; INTAMEL, EBLIDA, IFLA);

- adaptarea bibliotecilor la noua eră a informatizării;

- participarea creativă la elaborarea unor programe atrăgătoare care ar putea astfel beneficia de un sprijin financiar internațional (UNESCO, Consiliul Europei etc.) și național (Ministerul Culturii, Ministerul Tineretului și Sportului, Fundații etc.);

- atragerea artiștilor profesioniști în cadrul programului cultural "Cultură și Cartier".

Modul de organizare a ABIDOB

Persoanele care intră în această categorie sunt:

- Membri activi;
- Membri de onoare;
- Membri asociați.

Funcționarea Asociației este asigurată de către:

- Adunarea Generală;
- Consiliul Asociației;
- Biroul executiv al Consiliului

Asociației;

- Comisia de control.

Adunarea Generală este organul suprem de conducere și se compune din totalitatea membrilor Asociației. Ea este aceea care decide politica și structura generală a Asociației. Consiliul Asociației asigură conducerea și organizarea activității precum și realizarea sarcinilor și obiectivelor Asociației, având puterea de decizie. Biroul executiv asigură activitatea permanentă a Consiliului Asociației. Comisia de control se ocupă de verificarea anuală a gestiunii Asociației. Drept de vot și obligația de a plăti cotizația o au numai membrii activi.

Ce oferă ABIDOB membrilor săi ?

- promovarea intereselor lor și implicarea activă a membrilor săi în domeniul informării;

- asigurarea unor servicii de consultanță;

- asigurarea documentării în domeniul biblioteconomiei;

- acces gratuit în rețeaua INTERNET, cât și cursuri gratuite de

inițiere în căutarea informației aflată în rețeaua INTERNET;

- prioritate în cadrul programului editorial al Asociației;

- posibilitatea de a edita lucrări proprii în condiția stabilirii drepturilor de autor în valoare de până la 50 % din profitul rezultat;

- punerea la dispoziția membrilor săi a calendarului manifestărilor organizate de principalele asociații internaționale;

- informarea despre activitatea asociațiilor străine cu care avem contacte;

- premiarea tuturor membrilor implicați în obținerea de sponsorizări și de donații;

- angajarea cu prioritate în cadrul serviciilor și activităților comerciale desfășurate de către Asociație.

Cum puteți deveni membri ai Asociației ?

- puteți deveni membru activ al Asociației pe baza unei cereri de aderare adresată Consiliului Asociației și a achitării taxei de înscriere;

- desemnarea membrilor de onoare se face de către Consiliul Asociației; ei pot participa la Adunarea Generală.

Cum își informează ABIDOB membrii ?

- prin revista "Biblioteca Bucureștilor";

- prin organizarea de colocvii și simpozioane științifice;

- prin conferințe de presă;

- prin reuniuni lunare cu toți membrii Asociației;

REVISTA "ATELIER" ȘI COMBATEREA CORUPȚIEI

La 14 iulie 2004, la Biblioteca Națională, în cadrul Salonului de Artă a fost lansat numărul ordinar al revistei „Atelier”, editată de Uniunea Artiștilor Plastici în asociere cu Uniunea Arhitecților și Uniunea Design-erilor. La acest eveniment au luat parte distinși oameni de cultură și de artă, care au vorbit despre importanța acestei reviste cu ținută grafică excelentă capabilă să captiveze cititorul profesionist dar și cel simplu.

Despre acest eveniment cultural-editorial au vorbit Alexe Rău, director general al BNRM, Vasile Malanețchi, redactor-șef al publicației, Alexandru Ermurachi, director artistic, Mihai Cimpoi, președinte al Uniunii Scriitorilor, Anatol Rurac, președintele Uniunii Artiștilor Plastici, Tudor Braga, director al Centrului Expozițional „C. Brâncuși”.

În contextul lansării „Atelier”-ului s-a mai produs un eveniment - vernisarea expoziției personale de caricatură a lui Alex Dimitrov. Tematica expoziției a fost combaterea corupției. Au fost prezentate multe lucrări pentru expoziție, și cum a declarat Alex Dimitrov, desenele sale constituie un memoriu pentru demnitarii care au promis să lupte împotriva corupției.

Svetlana MIRON

BIBLIOTECA SONORĂ PENTRU

PROIECT AL ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARIȘTILOR DIN BUCUREȘTI (ABIDOB)

Asociația Bibliotecarilor și Documentariștilor din București intenționează să deschidă o Bibliotecă Sonoră pentru Nevăzători și Ambliopi în localul Bibliotecii "Lucian Blaga", filială a Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" (conducătorul acestui proiect este dna Alexandra Ionescu Titu, cercetător la Institutul de Istoria Artei, Academia Româna, membru de onoare al Asociației Bibliotecarilor). Este vorba de un proiect novator ce nu a mai fost abordat până în prezent în România, răspunzând unor nevoi stringente ale comunității nevăzătorilor din țara noastră. Biblioteca, organizată în regim audio și de împrumut, va cuprinde o fonotecă de casete, organizată pe domenii: beletristică (inclusiv critică și istorie literară), filozofie, sociologie, psihologie, teologie, științe, artă (inclusiv critică și istorie a artei), drept etc. Având caracter formativ, biblioteca se adresează în primul rând tinerilor nevăzători sau cu diferite deficiențe de vedere, doritori să audieze o gamă largă de lecturi. Casetele vor acoperi programa analitică la nivel gimnazial, liceal și universitar. Literatura pentru copii va constitui obiectul unui sector separat. Abonații bibliotecii vor putea învăța pe casete sau în sistem multimedia limbi străine, vor avea posibilitatea de a asculta muzică la toate nivelurile etc. Pe lângă fondul inamovibil de casete-matrice, beneficiarii vor putea împrumuta casete din patrimoniul de rezervă și/sau copia la cerere cu subiectul dorit, suportând în exclusivitate prețul casetei. Fondul propriu-zis al bibliotecii cuprinde casete provenite de la edituri și casete de CD-uri etc., casete imprimate de donatorii de voce sau de lectori remunerați etc. Dotarea tehnică minimală a bibliotecii presupune achiziționarea următoarelor echipamente: aparate de înregistrare performante; multiplicator de casete; aparatură audio diversificată; mobilier adecvat păstrării casetelor și audițiilor; ordinator cu facilități de lectură; imprimantă braille; lupe electronice. Biblioteca are nevoie de o subvenționare consistentă care să acopere cheltuielile de achiziționare a echipamentelor, consumabilelor (casete, rechizite specifice etc.) de remunerare a lectorilor, de editare a cataloagelor pentru abonați, etc.

DESCRIEREA ȘI PLANIFICAREA PROIECTULUI

Biblioteca Sonoră Pentru Nevăzători și Ambliopi (BSNA) urmează să funcționeze ca o bibliotecă cu sistem de împrumuturi și de lectură la sală, având ca fond de carte, casete - cărți sonore, acoperind zone informative foarte variate, de la bibliografii, pe cât posibil actualizate, în toate domeniile științelor umaniste, ale științelor naturale și exacte, cât și în domeniul artelor și criticii, al istoriei artelor, teologiei și filosofiei, etc, până la lecturi de divertisment. Biblioteca va avea și o secțiune pentru învățarea multimedia a limbilor străine. Va exista un fond de casete matrice și

mai multe copii puse la dispoziția beneficiarilor, sub formă de împrumut sau pentru audiții în cadrul bibliotecii. În acest scop este nevoie de echipament tehnic pentru înregistrarea casetelor și pentru ascultarea în cabină, (cel puțin patru cabine de audiție), de un aparat de multiplicare a casetelor, și, în vederea stocării unui volum informativ mai amplu, de un inscriptor de disc. Pentru categoria ambliopilor, BSNA își propune să achiziționeze o lupă electronică, ce permite educarea prin imagine. BSNA urmează să fie utilată cu un computer cu facilități de lectură, destinat consultării unor bibliografii netranspuse încă sonor ce ar urma să completeze inventarul. De asemenea ar fi necesar un computer cu imprimantă Braille, capabil să copieze fragmente bibliografice și să editeze periodic catalogul fondului de casete-carte și buletinul bibliotecii, precum și invitațiile la programele, simpozioanele etc., organizate la sediul bibliotecii. Fondul de casete se va realiza pe baza unui program inițial, alcătuit în concordanță cu bibliografiile școlare și universitare ale tuturor facultăților, academiilor și institutelor de învățământ superior accesibile nevăzătorilor, cât și pe baza unor solicitări exprese din partea beneficiarilor. Beneficiarii interesați vor putea comanda exemplare - copii - ale casetelor aflate în patrimoniul bibliotecii, suportând doar costul casetelor virgine proprii. Dacă se vor găsi fonduri (sponsorizări suplimentare), chiar și costul casetelor poate fi suportat total ori parțial de către BSNA. Fondul de casete matrice se va constitui cu ajutorul unor donatori de voce, voluntari recrutați dintre cititorii Bibliotecii Municipale, și al lectorilor retribuiți, în cazul textelor de specialitate, exprimate în limbaje specifice, sau pentru textele cu regim de urgență, cât și prin schimburi cu biblioteci sonore europene (puse la dispoziția beneficiarilor cu acces la limbi de circulație), din copii după casete aflate în patrimoniul altor biblioteci (de ex. fondul "Istorie vorbită", al Bibliotecii Academiei Române, fondul fonotecii Radiofuziunii, programe culturale, etc.). În această etapă, biblioteca BSNA are un sediu constând din două încăperi cu anexe, și o parte din personalul de specialitate indispensabil, puse la dispoziție de Asociația Bibliotecarilor și Documentariștilor din București.

OBIECTIVELE PROIECTULUI

1. Crearea efectivă a bibliotecii: utilizarea tehnică; alcătuirea fondului de carte sonoră; angajarea personalului indispensabil funcționării bibliotecii pentru serviciile ce nu se pot acoperi cu voluntari. Etape de lucru:

a) - utilizarea BSNA cu mobilier și aparatură tehnică;

- stabilirea structurii bibliotecii și a priorităților în realizarea fondului de carte sonoră;

- recrutarea donatorilor de voce;

- organizarea unor ședințe de instruire cu lectorii și donatorii de voce;

b) - constituirea fondului de carte sonoră prin: înregistrările efectuate de donatorii de voce; preluarea copyright-ului unor casete existente deja; achiziții; schimb interbibliotecar cu biblioteci de peste hotare;

NEVĂZĂTORI ȘI AMBLIOPI

c) - demararea lucrului propriu-zis cu beneficiarii;
d) - transferarea fondului de bază pe CD/HDD (și organizarea unui studiu profesionist pentru transferarea informațiilor din sistem audio-analogic în sistem digital).

2. Informarea generală vizează toate categoriile de nevăzători.

Program educațional pentru tinerii nevăzători, accesul la informație și la bibliografia școlară, universitară și postuniversitară (științe umaniste, științe exacte, teologie, filozofie, limbi străine prin procedee multimedia de învățare, arte, etc.). Acest punct vizează integrarea tinerilor nevăzători în toate domeniile vieții sociale și culturale, înscriindu-se în cadrul Cartei Drepturilor Omului, în secțiunea privind categoriile defavorizate. În ultimii 15 ani, conform informațiilor pe care le deținem, doar două persoane nevăzătoare din naștere au putut urma studii superioare, datorită imposibilității accesului la informație. Nu există acces la informația directă, și nu au existat preocupări pentru dezvoltarea capacității de utilizare a tehnicilor, instrumentelor și instrumentarului de informare (limbi străine, computer, aparatură audio etc.), datorită, pe de-o parte regimului comunist, până în 1990, iar după 1990 din cauza prelungirii vechii mentalități față de grupurile sociale marginale (cu o pondere demografică redusă) și bineînțeles din cauza prăbușirii economice. Proiectul propus este nou și cu atât mai necesar.

3. Programe pentru ocuparea timpului liber al beneficiarilor prin înființarea unor secțiuni de fonotecă (muzica, teatre, etc.), organizarea de conferințe, simpozioane, etc.

JUSTIFICAREA PROIECTULUI

Biblioteca sonoră pentru nevăzători (BSNA) răspunde nevoilor reale de integrare a unei categorii defavorizate din punctul de vedere al accesului la cultura, la informațiile profesionale, permițând practicarea unor profesii pentru care persoanele nevăzătoare manifestă în mare parte aptitudini și aspirații, inaccesibile până în acest moment. Proiectul face parte din amplul sistem al apărării dreptului omului și al principiilor societății democratice. La ora actuală nu există o bibliotecă cu acest profil și nici posibilități individuale concrete de procurare a unor bibliografii în formula sonoră (editurile din România nu au versiuni sonore ale lucrărilor tipărite). Nevoia stringentă de realizare a unei BSNA s-a conturat în urma contactelor numeroase avute cu Asociația Nevăzătorilor din România, cu liceul de nevăzători și școala de ambliopi din București. Proiectul își are originea în inițiativa Asociației Bibliotecilor din România, de a organiza programe pentru diverse categorii defavorizate, conducătorul prezentului proiect, semnalând Asociației Bibliotecarilor din București, prioritatea înființării BSNA. Până în prezent, cu excepția unui mic patrimoniu de benzi magnetice conținând literatura beletristică, aflat la sediul Asociației Nevăzătorilor din România, nu există inițiative similare, iar nevoia de informație a nevăzătorilor este stringentă.

EXPLICAȚII PRIVIND IDENTIFICAREA GRUPULUI ȚINTĂ

Prin contactul direct cu Asociația Nevăzătorilor din România (conducătorul proiectului aparține acestei Asociații), cu liceul de nevăzători (cadre didactice și elevi) și cu școala de ambliopi din București, care ne-au furnizat toate datele necesare, inclusiv informațiile statistice. În România există la ora actuală aproximativ 65.000 de nevăzători (dintre care 55% au peste 50 de ani, 18% au vârsta între 30-50 ani, 25% au vârsta între 10-30 de ani și copiii între 1-10 ani sunt 2%). În București există 8.000 de nevăzători. La Școala pentru Ambliopi (clasele I-VIII din București, învață 350 elevi dintre care 250 sunt din afara Bucureștiului). La Centrul școlar nr. 1 din Vatra Luminoasă învață 400 de elevi cu vârsta cuprinsă între 14-40 de ani în cadrul: Școlii Profesionale Post Gimnaziale, Liceului și Școlii Post Liceale (cu profil medical de balneofizioterapie/masaj).

IMPLICAREA BENEFICIARILOR

Asociația Nevăzătorilor, în care beneficiarii BSNA sunt membri, este colaborator permanent al acestui proiect. Asociația furnizează informații generale, date statistice etc. Și semnalează solicitările concrete privind fondul de carte sonoră. De asemenea unii dintre specialiștii (calculatoare, tipărire în Braille, limbi străine ș.a.) Asociației Nevăzătorilor vor lucra cvasipermanent, de regulă ca voluntari, în cadrul BSNA, iar alții vor acorda permanent consultanța necesară.

CONTINUAREA PROIECTULUI DUPĂ TERMINAREA FINANȚĂRII FDSC

La terminarea dotării și intrării în funcțiune a BSNA, prin rezultatele incontestabile vom implica sprijinul altor organizații: Biblioteca Centrală Universitară, Radio-difuziunea Română, Asociația Oamenilor din Teatru, Liga studenților, Ministerul Educației, Ministerul Culturii, Ministerul Protecției Sociale, iar pentru extinderea rețelei BSNA în restul țării, vom implica mass media în difuzarea și susținerea proiectului, Ministerul Telecomunicațiilor pentru realizarea unei rețele de împrumut de carte sonoră în regim de gratuitate poștală, cele mai importante Edituri pentru realizarea de versiuni sonore ale lucrărilor editate (din care un exemplar sa fie donat BSNA). De asemenea vom solicita o sponsorizare din partea Fundației Söros pentru cursurile de inițiere în PC și de limbi străine pentru nevăzători. Vom colabora și cu Biblioteca Consiliului Britanic din București, cu Institutul Francez din Capitală și cu alte organizații și fundații de profil (pentru nevăzători) din străinătate. Acest proiect o dată realizat vizează o activitate de perspectivă nelimitată în viitor.

BIBLIOTECA SONORĂ PENTRU NEVĂZĂTORI ȘI AMBLIOPI

(Sediul: Biblioteca "Lucian Blaga" - Filială a Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu")

OZI DIN VIAȚA UNUI BIBLIOTECAR... SAU ZBUCIUMUL PENTRU O BUCATĂ DE PÂINE

Ca orice bibliotecar din Moldova, mă trezesc și eu de la zbârnăitul strident al ceasornicului ce, pare-mi-se, scoală toată mahalaua. Încep cu o scurtă încordare de minte la punctul "în ce zi suntem astăzi?". Nu cumva e vineri sau duminică? Apoi începe schimbul I, gospodăritul: prășitul (nu în fiecare dimineață), găinile, câinele (dacă am pâine) și șatra de pisici. Aproape de ora 8.00 rotunjesc activitatea casnică și încep să regret, că Biblioteca Națională nu se află la Cojușna... pentru ca prima problemă cu care mă confrunt este căutarea prin toate buzunarele ca să adun 2,50 lei pentru drum la Chișinău, iar acolo, mare este Dumnezeu și poate găsesc în toată Biblioteca un zece lei ca să ajung înapoi seara cu o pâine subțioară. După ce problema majoră se rezolvă, ies iute din curte și peste vreo cinci pași mă uit cu frică în jos: "Oare mi-am încălțat pantofii?!"

Drumușorul, de obicei, îl trec în fugă și ajung la șosea găfâind, cu inima gata să-mi sară din piept. Contemplez îndelung șoseaua din ambele părți, ghidung din care parte apare mai repede microbuzul – spre Capitală sau "în sat". Dacă nu stă poliția la vreo răsruce cu mâna întinsă, ajungi fără probleme la Chișinău în 15-20 de minute, dar cu-n picior amorțit sau puțin gheboasă. Altă variantă e urcatul în partea opusă, când pierzi 5-10 minute, dar mergi ca oamenii, așezată pe scaun.

Cică oamenii pierd jumătate de viață dormind. Pe lângă asta, eu un sfert de viață îl pierd pe drum, dar în timpul ce-mi rămâne fac *bibliografie*.

Cu riscul de a încasa o amendă, nu plătesc troleibuzul (parcă am dreptul să merg pe gratis, parcă nu – ca și toate drepturile din Republica Moldova). Cunosc toți controlorii la față și după aspectul răutăcios, imprimat pe chip și de multe ori merg pe jos de la Toma Ciorbă, admirând strada A. Corobceanu și partea din spate a Parlamentului. Ajungând la locul destinației, constat cu mare bucurie că Vasile Alecsandri tot mai stă în fața Bibliotecii Naționale chiar dacă întârzi cu 5 minute.

După ce cad pe scaun, viața începe a-mi părea mai frumoasă, o cafea mă mobilizează ca să fac față *Moldavisticii*, care a fost odată și *Dacoromanica...*

Ziua trece repede printre virgule, tireuri și puncte, culegerea în TINLIB (când nu e blocat), informații urgente, "Personalialia", fișier și alergatul pe scări după cărți pentru cititori. Noi avem niște cititori deosebiți. Cei de până la 60 de ani vin s-o vadă pe Tanea, ceilalți mă caută pe mine, ba să le dau o carte fără cotă și număr de inventar, ba să le scriu niște cerințe din catalogul general sau calculator.

Cică bibliotecarii citesc cel mai mult pe lume. Eu vreo zece ani în afară de titluri nu-s în stare să citesc nimic. Unde mai pui că de la o vreme încoace ne facem poligloți și privim ziarele în toate limbile de pe glob, până și cea turcă, și până găsești în germană sau cehă cuvântul Moldova sau Basarabia (aproape că nu-l găsești) – te trec șapte rânduri de sudori. Cu engleza e mai ușor. Englezilor tare le place să ofteze și când lângă "of" e scris și Moldova, înseamnă că și-au adus aminte și de noi. Încordezi creierul la maximum ca să înțelegi măcar ceva în afară de "of", apoi ieși în coridor și cauți un "englez", care poate să traducă măcar titlul.

Pe la ora 14.00 după cafeaua goală de dimineață, deseori fără zahăr, care-ți spală de minune stomacul – ți se lungesc ochii privind peste drum cum cară lumea plăcinte și Hot-dog-uri sau fetele de la sala de lectură – înghețată.

După ora trei, mai ales vara, când se topesc creierii de căldură și capul refuză să judece, îți cauți un lucru mecanic, care nu cere multă efort a materiei cenușii – introducerea fișelor sau ștergerea siglei "m" din calculator.

Aproape de ora cinci îmi fac bagajele. Când te urci în microbuzul în direcția Cojușna cu mâna goală, adică numai cu poșeta, cică ești proastă că nu poți târi ceva de la lucru. Așadar, socotind finanțele – îmi umplu torba cu niște fișe-rebut de foc (pentru sobă sau cotlon, în dependență de anotimp). Câte odată chiar am probleme cu polițiștii de la ușă – de ce scot bunătate de avere din edificiul statului. Odată era înainte de Anul Nou și eu, neprimind salariul, am înfoiat o cutie de sus-numita "marfă" legată din patru părți cu ață, așa încât toți s-au dat la o parte, făcându-mi

loc să trec. O vecină mai curioasă tot se uită cu coada ochiului la "bagaj" și nu mai poate de curiozitate. "Da ce ai în corobcă?" – zice. Eu de colo pe tot microbuzul zic foarte serios: "Niște pulpe", răspuns la care toți m-au privit cu admirație și de atunci simt că sunt respectată mai mult.

Despre schimbul III nu scriu nimic, fiecare îl cunoaște cu prisosință, spun numai atât că pe la vreo 22-22.30 de-abia am puteri să mă spal și să mă trântesc în pat pentru ca a doua zi s-o încep iar de la capăt. Parcă am început să fac acest cerc nu chiar foarte demult, dar iată sunt de-acum 25 de ani încheiați.

Un licăr de lumină în viața bibliotecarului este în ziua salariului. Atunci se pune în mișcare acea emisferă a creierului care răspunde de operațiile matematice. Îmi scot lista de datorii, cât un cearșaf de mare, care adunate, sunt egale cu 3-4 salariuțe de-ale mele și încep socoteala cu minusurile, facturile casei de amanet, frământările de minte cine poate aștepta până la salariul următor, cât detergent sau săpun am în gospodărie. Sunt fericită vreo două ore. Când ajung la cifra rotundă de 100 – mă opresc. Nu de alta, dar dacă nu plătesc o lună "Union Fenosa" – 60-70 de lei, cică Ignasio Ibara sărăcește, dar dacă-mi taie lumina – e și mai gravă problema, fiindcă butelia de gaz am din paște în paște și băgarea furcii în priză este unica modalitate de a bea un ceai sau a prăji un bostănel.

Vreo 3 zile mă duc acasă cu niște chifle și 200 gr. de salam, după care iar îmi scot lista, ca să scriu nume generoase, care-mi pot împrumuta măcar ceva pentru o existență mai puțin decât decentă.

Așa așteptăm toată viața salariul, bogăție, fericire și avem în rezultat numai vise iluzorii și alergii de la praful de cărți.

Dă-ne, Doamne, sănătate, putere, și curaj de a rezista cotidianului vieții bibliotecărești, foarte interesantă printre altele și de a îndeplini voia Măriei-sale, cititorului, căci, în ultimă instanță, suntem la bibliotecă pentru el.

Larisa BULAT
Moldavistica

Redactor-șef: Alexe RĂU
Au colaborat: Valentina GĂLUȘCĂ

Oxana PLUGARU

22-14-75; 24-04-43; 23-80-04

e-mail: gazetabib@yahoo.com